

Yttrande angående Motion om insatser för att informera om återvändningsbidraget

Ansvar för information och vägledning kring återvändningsbidraget ligger på Migrationsverket, som också är den myndighet som administrerar stödet. Det är därför inte en kommunal uppgift att genomföra särskilda informationskampanjer.

Om det framöver skulle bli aktuellt för kommunerna att bidra i detta arbete är det viktigt att staten samtidigt säkerställer att nödvändiga resurser tillförs. Göteborgs Stad kan inte inom befintlig ram ta på sig ytterligare uppdrag utan att det också följer finansiering från nationell nivå. Mot bakgrund av detta avser vi att avslå motionen.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2025-06-12

Ärendenummer SLK-2025-00189

Handläggare

Lisa Jacobson Flöhr

Telefon: 031-368 03 59

E-post: lisa.jacobson.fluhr@stadshuset.goteborg.se

Motion av Rasmus Ragnarsson (SD), Agneta Kjaerbeck (SD) och Jörgen Fogelklou (SD) om insatser för att informera om återvandringsbidraget

Motionen

Rasmus Ragnarsson (SD), Agneta Kjaerbeck (SD) och Jörgen Fogelklou (SD) föreslår att socialnämnd Centrum får i uppdrag att utforma och genomföra en informationskampanj till stadens anställda och till avsedd målgrupp som informerar om möjligheterna till återvandringsbidrag i samband med att riksdagens och regeringens aviserade revideringar av återvandringsbidraget genomförts. Socialnämnd Centrum får också i uppdrag att stödja personer ur målgruppen som önskar använda sig av återvandringsbidraget.

Motionärerna ser ett behov av att Göteborgs Stad genomför informationskampanjer om återvandringsbidraget när beslut har fattats om att detta ska höjas. I nuläget är det ytterst få som använder sig av bidraget. Enligt motionärerna beror detta på att kunskapen om återvandringsbidraget är lågt, inte bara hos avsedd målgrupp, utan också bland kommunens tjänstemän. Det finns därför ett behov av att genomföra informationskampanjer som informerar både kommunens tjänstemän och målgruppen om möjligheterna med återvandringsbidraget.

Remissinstanser

Motionen har remitterats för yttrande till socialnämnd Centrum. Remissinstansens beslut redovisas nedan. Remissyttrandet i sin helhet finns som bilaga till detta tjänsteutlåtande.

Remissinstans	Beslut
Socialnämnd Centrum	Avstyrker

Remissinstansens överväganden

Nämndens bedömning är att informationsansvaret för återvandringsbidraget ligger på Migrationsverket. Om staden ska bidra till att sprida information om återvandringsbidraget bör en eventuell förfrågan om detta komma från Migrationsverket till staden. Nämnden tillgodoser behov av information som målgruppen nyanlända och utrikes födda har via ett flertal verksamheter i staden där personal hänvisar målgruppen till ansvariga myndigheter. Informationen som förvaltningen ger kommer att anpassas till eventuella förändringar av återvandringsbidraget.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Vid ett eventuellt bifall till förslaget kommer det att krävas ekonomiska resurser för att finansiera arbetsinsatser och informationsmaterial.

Bedömning ur ekologisk dimension

Stadsledningskontoret har inte funnit några särskilda aspekter på denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Om staden aktivt arbetar för att uppmuntra individer att flytta från landet kan detta få negativa konsekvenser för tilliten till offentlig verksamhet. Personer som försöker integrera sig i samhället kan känna sig ovälkomna och tilliten till stadens verksamheter kan minska. Ur ett rättighetsperspektiv kan dock förslaget ha positiva konsekvenser för de individer som vill lämna landet om informationen om möjligheten till återvandringsbidrag stärks.

Stadsledningskontorets överväganden

Sedan 1984 har den som har uppehållstillstånd i Sverige, exempelvis som flykting eller alternativt skyddsbehövande, kunnat få ett ekonomiskt bidrag om hen vill lämna Sverige och flytta till sitt hemland eller till ett annat land. Regeringen vill kraftigt stimulera och öka den frivilliga återvandringen från Sverige. Migrationsverket med flera myndigheter har fått uppdrag om återvandring. Migrationsverket ska under 2025 intensifiera sitt arbete med informationsinsatser i syfte att öka kunskapen om möjligheten att frivilligt återvändra. Arbetsförmedlingen, Polismyndigheten, Kriminalvården och Försäkringskassan ska bistå Migrationsverket i det arbetet.

Den 23 april 2025 presenterade Justitiedepartementet promemorian Ett höjt bidrag vid återvandring. I den föreslås att en ny förordning om återvandringsbidrag för vissa utlänningar införs som ersätter den nuvarande förordningen om bidrag till utlänningars resor från Sverige för bosättning i annat land. Förordningsändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2026. Promemorian föreslår inga uppdrag till kommunerna gällande återvandringsbidraget.

Justitiedepartementet gav den 5 juni 2025 i uppdrag till en särskild utredare och nationell samordnare (Dir. 2025:56) att sprida information och föra dialog med kommunerna om frivillig återvandring. Syftet med uppdraget är att stärka förutsättningarna för kommuner att erbjuda information och stöd till individer som önskar återvändra.

Jonas Kinnander

Eva Hessman

Direktör Ärende och utredning

Stadsdirektör

Bilagor som utgör beslutsunderlag

1. Motionen
2. Socialnämnd Centrums handlingar 2025-05-20 § 123

Handling 2025 nr 13

Motion av Rasmus Ragnarsson (SD), Agneta Kjaerbeck (SD) och Jörgen Fogelklou (SD) om insatser för att informera om återvandringsbidraget

Stöd till återvandring har funnits i Sverige sedan 1984. I dagsläget kan det ges till personer som har ett tidsbegränsat eller permanent uppehållstillstånd i Sverige. Mer specifikt till de som har nämnda uppehållstillstånd och som uppehåller sig här som flykting, kvotflykting, alternativt skyddsbehövande, på grund av synnerligen ömmande omständigheter eller på grund av anknytning till en person som har något av ovannämnda uppehållstillstånd.

I samband med att den här motionen skrivs så kan en familj som önskar återvända maximalt få upp till 40 000 kronor i återvandringsbidrag av Migrationsverket. Regeringen har däremot aviserat att återvandringsbidraget kommer att höjas rejält och inkludera nya målgrupper. Det ingår som i en del av Tidö-partiernas paradigmskifte i migrationspolitiken som innebär att färre ska invandra till Sverige och fler ska lämna. Detta paradigmskifte måste även kommunsverige bidra till.

Sverigedemokraterna Göteborg har tidigare föreslagit att ett återvandringskansli inrättas och att möjligheten till återvandring ska diskuteras med aktuell målgrupp i samband med andra insatser staden erbjuder.

I nuläget är det ytterst få som använder sig av återvandringsbidraget. Inte minst beror detta på att kunskapen om återvandringsbidraget är lågt, inte bara hos avsedd målgrupp, utan också bland kommunens tjänstemän. Det finns därför ett behov att genomföra informationskampanjer som informerar både kommunens tjänstemän och målgruppen om möjligheterna med återvandringsbidraget.

Sverige är i övrigt ett land som tydligt annonserar och är tillmötesgående gentemot människor som är i behov av stöd och bidrag från det offentliga. Av någon anledning har däremot återvandringsbidraget behandlats styvmoderligt av den svenska offentligheten. Detta måste vi ändra på. Kommunen ska förstås vara behjälplig gentemot dem som önskar utnyttja återvandringsbidraget i relationen med Migrationsverket.

Förslag till beslut i kommunfullmäktige:

1. Socialnämnd Centrum får i uppdrag att utforma och genomföra en informationskampanj till stadens anställda och till avsedd målgrupp som informerar om möjligheterna till återvandringsbidrag i samband med att Riksdag och Regeringens aviserade revideringar av återvandringsbidraget genomförts.
2. Socialnämnd Centrum får i uppdrag att stödja personer ur målgruppen som önskar använda sig av återvandringsbidraget.

Rasmus Ragnarsson (SD)**Agneta Kjaerbeck (SD)****Jörgen Fogelklou (SD)**

Utdrag ur protokoll nr 6

Sammanträdesdatum: 2025-05-20

§ 123 Svar på remiss – Motion av Rasmus Ragnarsson (SD), Agneta Kjaerbeck (SD) och Jörgen Fogelklou (SD) om insatser för att informera om återvandringsbidraget

N164-0294/25

Socialförvaltningen Centrum har 2025-03-18 upprättat ett tjänsteutlåtande i rubricerat ärende.

Yrkanden

Åsa Kramér (S) yrkar bifall till förvaltningens förslag.

Agneta Kjaerbeck (SD) yrkar att socialnämnden Centrum tillstyrker motionen. Se bilaga 3 till protokollet.

Propositionsordning

Ordföranden ställer proposition på bifall till förvaltningens förslag mot tillstyrkande av motionen och finner att nämnden beslutar enligt förvaltningens förslag.

Beslut

Socialnämnden Centrum avstyrker motionen av Rasmus Ragnarsson (SD), Agneta Kjaerbeck (SD) och Jörgen Fogelklou (SD) om insatser för att informera om återvandringsbidraget med hänvisning till de synpunkter som redovisas i tjänsteutlåtandet och översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till kommunstyrelsen.

Socialnämnden Centrum förklarar paragrafen omedelbart justerad.

Reservation

Agneta Kjaerbeck (SD) reserverar sig mot beslutet med hänvisning till eget yrkande. Se bilaga 3 till protokollet.

Utdrag ur protokoll nr 6

Sammanträdesdatum: 2025-05-20

Dag för justering

2025-06-03

Vid protokollet

Sekreterare

Jeanette Nilsson

Ordförande

Jenny Broman (V)

Justerande

Nina Miskovsky (M)

Yrkande

2025-05-14

Ärende nr: 12

Yrkande angående – Svar på remiss – Motion av Rasmus Ragnarsson (SD), Agneta Kjaerbeck (SD) och Jörgen Fogelklou (SD) om insatser för att informera om återvandringsbidraget

Förslag till beslut

I nämnden:

Motionen bifalles

Yrkandet

Det är uppenbart att återvandringsbidraget är ett verktyg som i dag är kraftigt underanvänt. Inte på grund av bristande behov, utan på grund av bristande information. Göteborgs Stad har stora sociala och ekonomiska utmaningar kopplat till integration, bostadsbrist, arbetslöshet och trångboddhet. Samtidigt erbjuds en möjlighet för vissa grupper att lämna Sverige frivilligt med ekonomiskt stöd via ett statligt återvandringsbidrag.

Om Göteborgs Stad på ett strukturerat och professionellt sätt informerar om återvandringsbidraget kan detta inte bara stärka den enskildes möjligheter att göra ett informerat val - det kan också leda till betydande besparingar för staden på sikt. Färre individer i behov av långsiktiga sociala insatser, färre hushåll i ekonomiskt bistånd, minskad belastning på bostadskön samt mindre tryck på integrationsinsatser är alla exempel på samhällsekonomiskt gynnsamma effekter.

Vi menar att det är ett direkt slöseri med resurser att Göteborgs Stad idag har ett omfattande nätverk av socialtjänst, medborgarkontor och integrationsverksamheter, men där dessa inte använder tillgängliga statliga verktyg för att stödja människor som vill lämna landet. Det rimmar illa med god resurshushållning.

Att integrera återvandringspolitiken i stadens befintliga socialpolitik är inte bara möjligt - det är ansvarsfullt, effektivt och humant. Det handlar inte om att tvinga någon till återvandring, utan att göra möjligheten känd för dem som av olika skäl överväger att återvända till sina ursprungsländer.

Migrationsverket må ha det övergripande ansvaret, men Göteborgs Stad möter målgruppen i vardagen – i hembesök, samtal och rådgivning. Därför bör staden ta ett praktiskt ansvar för att informera, i synnerhet i samarbete med staten. Vi noterar dessutom att SOU 2024:53 uttryckligen nämner kommunerna som viktiga samarbetspartners, då bör vi också agera som det. Vi står inför ett paradigmskifte i svensk migrationspolitik. Göteborg behöver vara en aktiv del av det.

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2025-03-18

Diarienummer N164-0294/25

Handläggare

Jakob Sandahl

Telefon: 031-367 91 59

E-post: jakob.sandahl@socialcentrum.goteborg.se

Svar på remiss – Motion av Rasmus Ragnarsson (SD), Agneta Kjaerbeck (SD) och Jörgen Fogelklou (SD) om insatser för att informera om återvandringsbidraget

Förslag till beslut

Socialnämnden Centrum avstyrker motionen av Rasmus Ragnarsson (SD), Agneta Kjaerbeck (SD) och Jörgen Fogelklou (SD) om insatser för att informera om återvandringsbidraget med hänvisning till de synpunkter som redovisas i tjänsteutlåtandet och översänder förvaltningens tjänsteutlåtande som eget yttrande till kommunstyrelsen.

Socialnämnden Centrum förklarar paragrafen omedelbart justerad.

Sammanfattning

Socialnämnden Centrum har att yttra sig om en motion av Rasmus Ragnarsson (SD), Agneta Kjaerbeck (SD) och Jörgen Fogelklou (SD) om insatser för att informera om återvandringsbidraget. Motionärerna föreslår att socialnämnden Centrum får i uppdrag att utforma och genomföra en informationskampanj till stadens anställda och avsedd målgrupp om återvandringsbidraget i samband med att Sveriges riksdag fattar beslut om reviderade ändringar i återvandringsbidraget. Motionärerna föreslår även att socialnämnden Centrum får i uppdrag att stödja personer ur målgruppen som önskar använda sig av återvandringsbidraget.

Förvaltningen föreslår att socialnämnden Centrum avstyrker motionen. Förvaltningen gör bedömningen att det åligger Migrationsverket att utforma och genomföra informationsinsatser om återvandringsbidraget.

Eftersom revidering av återvandringsbidraget inte har beslutats om i Sveriges riksdag så kan inte staden vägleda individer utifrån någon annan information om återvandring än den som nu föreligger.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Förvaltningen bedömer att förslaget skulle kräva ekonomiska resurser i form av kostnader för material och personella resurser.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Migrationsverket har som statlig myndighet ansvar för återvandringsbidraget idag och föreslås i betänkandet *Stöd till invandrades utvandring* (SOU 2024:53) fortsatt ha fullt ansvar för det. Staden har i samarbete med Arbetsförmedlingen ett ansvar för att integrera nya personer i Sverige, till exempel genom att erbjuda svenska för invandrare (sfi), samhällsorientering och rådgivning. Om staden aktivt arbetar för att uppmuntra individer att flytta från landet kan detta få negativa konsekvenser för tilliten till offentlig verksamhet. Personer som försöker integrera sig i samhället kan känna sig ovälkomna och tilliten till stadens verksamheter kan minska.

Ur ett rättighetsperspektiv kan förslagen ha positiva konsekvenser för de individer som vill lämna landet då de kan informeras om möjligheten att nyttja återvandringsbidraget.

Samverkan

Samverkan har skett i förvaltningens samverkansgrupp (FSG) 2025-05-13.

Bilagor

1. Motion av Rasmus Ragnarsson (SD), Agneta Kjaerbeck (SD) och Jörgen Fogelklou (SD) om insatser för att informera om återvandringsbidraget

Ärendet

Socialnämnden Centrum har att yttra sig om motion om insatser för att informera om återvändningsbidraget. Remissen har skickats till socialnämnden Centrum för yttrande och ska vara stadsledningskontoret tillhanda senast 30 maj 2025.

Beskrivning av ärendet

Rasmus Ragnarsson (SD), Agneta Kjaerbeck (SD) och Jörgen Fogelklou (SD) föreslår i sin motion att socialnämnden Centrum får i uppdrag att utforma och genomföra en informationskampanj till stadens anställda och avsedd målgrupp om återvändningsbidraget i samband med att Sveriges riksdag fattar beslut om reviderade ändringar i återvändningsbidraget. Motionärerna föreslår även att socialnämnd Centrum får i uppdrag att stödja personer ur målgruppen som önskar använda sig av återvändningsbidraget.

Bakgrund och nuvarande regelverk

Idag kan personer som har fått uppehållstillstånd som flyktingar, skyddsbehövande, alternativt skyddsbehövande eller på grund av synnerligen ömmande omständigheter söka återvändningsbidrag från Migrationsverket om de vill flytta ut ur Sverige. Bidragets storlek är 10 000 kronor per vuxen och 5 000 kronor per barn. En familj kan som mest beviljas 40 000 kronor i återvändningsbidrag.

Betänkandet Stöd till invandrares utvandring

Den 26 oktober 2023 beslutade regeringen att tillsätta en särskild utredare för att se över incitamentsstrukturerna för frivillig återvandring. Utredningen resulterade i betänkandet *Stöd till invandrares utvandring* (SOU 2024:53) som lämnades till Sveriges Regering i juni 2024.

Utredaren anser att Migrationsverket ska ansvara för att informera målgruppen om bidraget. För att minska missförstånd bör bred information kombineras med möjligheten att kontakta handläggare. Kommuner lyfts även fram som viktiga samarbetspartners i informationsarbetet.

Enligt ett förslag från regeringen och Sverigedemokraterna ska personer ur avsedd målgrupp kunna söka upp till 350 000 kronor för att utvandra ur Sverige och ändringarna föreslås träda i kraft under 2026.

Stöd till målgruppen

Staden möter och erbjuder stöd och information till nyanlända och utrikes födda stöd genom flera verksamheter, både genom förvaltningens stadenövergripande verksamheter som möter målgruppen samt exempelvis genom medborgarkontor och socialtjänst.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen föreslår att socialnämnden Centrum avstyrker motionen.

Sveriges riksdag har inte fattat beslut om reviderade regler och villkor för återvändningsbidraget. Om det skulle ske så ligger informationsansvaret för återvändningsbidraget på Migrationsverket. Om staden ska bidra till att sprida information om återvändningsbidraget bör en eventuell förfrågan om detta komma från Migrationsverket till staden.

Förvaltningen tillgodoser behov av information som målgruppen nyanlända och utrikes födda har via i ett flertal verksamheter i staden där personal hänvisar målgruppen till ansvariga myndigheter. Informationen som förvaltningen ger kommer således anpassas till eventuella förändringar av återvandringsbidraget.

Socialförvaltningen Centrum

Sandra Säljö
Förvaltningsdirektör